

Aan: Burgemeester en Wethouders van de gemeente Lingewaard
Postbus 15, 6680 AA Bommel.

Afschrift: Burgemeester en Wethouders van de gemeente Duiven

Onderwerp: Bezwaar / zienswijze tegen de voorgenomen plaatsing van windpark Caprice bij de steenfabriek aan de Scherpekamp 3 in Angeren op basis van de notitie reikwijdte en detailniveau.

Loo, 23 januari 2019

Geacht College,

Naar aanleiding van de voorgenomen plannen en de presentatie daarvan in Loo met betrekking tot voorgenomen realisatie van een windpark bij Caprice maken wij bezwaar. De basis voor het bezwaar wordt gevormd door de informatie die verstrekt is:

- Presentatie in Loo in de Dorpsnoot;
- Notitie en reikwijdte en detailniveau (NRD) zoals opgesteld door Bosch & Van Rijn in opdracht van Caprice d.d. 2018 betreffende gemeentelijke instemming met de ontwerp-omgevingsvergunning voor Windpark Caprice, bij de steenfabriek aan de Scherpekamp 3 in Angeren.
- Windvisie Gelderland.
- Rapport Windenergie van Royal Haskoning DHV in opdracht van de Gemeente Lingewaard van 4 oktober 2017.
- Nationale windmolen risicokaart.

Wij zijn tegen het verlenen van een vergunning voor de realisatie van een dergelijk windmolenpark op de voorgenomen locatie, in of direct nabij een Natura 2000-gebied en stiltegebied. Realisatie heeft ziekmakende effecten tot gevolg voor de directe omwonenden. Door de combinatie met de aanleg van eventuele doortrekking van de A15 naar de A12 zal dit nog verergeren. Ook zal realisatie een onomkeerbare schade veroorzaken aan de flora en fauna van dit natuur- en recreatiegebied.

Inleiding:

Het kabinet heeft de doelstelling om in 2020 6.000 megawatt aan windenergie op te wekken. Om dit te realiseren moet nog ongeveer 4.000 megawatt aan windmolens gebouwd worden om deze doelstelling te halen. Deze doelstelling is over de provincies verdeeld. Voor de provincie Gelderland is afgesproken dat 230,5 megawatt (MW) aan windenergie (opgesteld vermogen) wordt gerealiseerd in 2020. De taak van de provincie is het aanwijzen van voldoende ruimte voor deze hoeveelheid windenergie waar deze windturbines gerealiseerd kunnen worden. Daarnaast heeft de provincie de taak de voorwaarden vast te stellen onder welke condities dit gerealiseerd mag worden.

In de Windvisie Gelderland zijn locaties vastgesteld waar windturbines gerealiseerd worden en welke locaties kansrijk zijn. Een belangrijk onderdeel van de realisatie van windenergie is samenwerking tussen hoge en lage overheden en participatie van omwonenden. Voor windenergie moet draagvlak zijn in combinatie met een evenwichtige verdeling van de lusten en de lasten. Op basis van de huidige plannen ondervindt Loo van de voorgenomen plaatsing geen lusten maar alleen lasten.

Gemeente Lingewaard is **niet** aangewezen als locatie voor windenergie in de Windvisie Gelderland. Dat betekent echter niet dat windenergie binnen de Gemeente Lingewaard hier onmogelijk is. Voor lokale initiatieven met draagvlak die buiten de uitgesloten gebieden liggen geldt hetzelfde beleid als voor windturbines in de omgevingsvisie en Windvisie is vastgesteld. Citaat uit het Locatie onderzoek Lingewaard windenergie van Royal Haskoning DHV: *“Dit betreft de voorkeur om windturbines te combineren met andere, intensieve functies, zoals infrastructuur, bedrijventerreinen en intensieve landbouwgebieden (o.a. glastuinbouw).”*

Doel van dit onderzoek:

Het doel van dit onderzoek is om de mogelijkheden voor windenergie in de Gemeente Lingewaard zo breed mogelijk te onderzoeken en hiervoor zijn 5 voorkeurslocaties benoemd. Hiervoor worden

verschillende aspecten bekeken: de technische mogelijkheid tot plaatsen van windturbines op basis van beleid en wetgeving, de landschappelijke inpassing en de maatschappelijke haalbaarheid. Daarnaast zijn er gebieden waar volgens wet- en regelgeving geen windturbines geplaatst mogen worden, bijvoorbeeld in Natura 2000-gebieden. De voorgestelde locatie voor windpark Caprice is weliswaar niet direct een N2000-gebied, echter het is wel een soort eiland in een Natura2000- gebied en dat is enkel en alleen omdat de steenfabriek er nu eenmaal was bij de inrichting van deze N2000-gebieden. Het is dus een soort gedoogsituatie waarvan uitbreiding ongewenst is en waarbij deze uitbreiding/voorgenomen realisatie wordt aangevraagd op basis van een soort “maas in de wet” situatie. Het wonen, werken, aanwezig zijn in een Natura2000-gebied heeft naast de normale regels/beperkingen zeker ook extra regels/beperkingen. Deze extra regels (dienen ook te) gelden voor het gebied van de steenfabriek Huissenswaard.

Argumenten tegen verlening van een vergunning:

1. Royal Haskoning DHV, belangenverstrengeling.

Het onderzoek, Rapport Windenergie, van Royal Haskoning DHV voor de plaatsing van windturbines in de gemeente Lingewaard is niet ontvankelijk. Er is sprake van belangenverstrengeling. Er kunnen derhalve geen besluiten over het plaatsen aan worden afgeleid die mede gebaseerd zijn op het onderzoek van Royal Haskoning. Het onderzoek dient opnieuw uitgevoerd te worden door een onafhankelijk bureau die op geen enkele wijze, een relatie heeft met RWS of het project doortrekking van de A15.

De reden hiervoor is dat Royal Haskoning DHV direct betrokken is met de doortrekking van aanleg van de A15 naar de A12 en hiervoor diverse opdrachten heeft ontvangen van RWS in de voorbereiding van mogelijke toekomstige aanleg en ook nog hoopt te ontvangen.

In het onderzoek van Royal Haskoning wordt zo goed als niet gerefereerd aan de voorgenomen doortrekking van de A15 terwijl ze wel bekend zijn met de gevolgen van de doortrekking, de overlast die dat met zich meebrengt voor de omwonenden en de versterkende werking van plaatsing van “de grootste land gestationeerde windmolens van Nederland volgens de presentatie” dicht bij aan het voorgenomen A15 tracé op het terrein van Caprice.

2. Windmolen hoogte.

In het rapport van Royal Haskoning DHV wordt gesproken over windmolens met een hoogte van 150 meter. In de presentatie in Loo werd uitgegaan van een mogelijk ashoogte van 120 tot 130 meter, wieken van 160 meter en een tiphoogte van > 200 meter. In de “wandelingen” wordt reeds gesproken over een tiphoogte van 240 meter!!

Gezien het uitgangspunt van het rapport van Royal Haskoning DHV van windmolens met een tiphoogte van 150 meter, is het onderliggende rapport waarop een voorgenomen vergunning van plaatsing mede wordt op genomen, niet correct. Wil de gemeente derhalve een vergunning afgeven zal deze gebaseerd dienen te zijn op de juiste en correcte informatie. Ergo, een vergunning aanvraag zoals deze op dit moment in gang is gezet dient onmiddellijk gestopt te worden omdat de uitgangspunten en de gevolgen voor de omgeving niet correct zijn. De procedure dient derhalve opnieuw gestart te worden waarbij rekening wordt gehouden met andere uitgangspunten ten aanzien van de afmetingen van de molens als cumulatieve gevolgen van de doortrekking van de A15.

3. Doortrekking van de A15.

De eventuele doortrekking van de A15 wordt gerealiseerd volgens de huidige aanbestedingsdocumenten, door middel van een oeververbinding van circa 2 kilometer, door middel van een brug op pijlers. In die aanbesteding wordt uitgegaan van een platte brug, geen boog of opbouw. De reden hiervoor is dat de brug in het kwetsbare landschap (een Natura 2000-gebied) zo veel als mogelijk moet opgaan in dat kwetsbare landschap. Er wordt uitgegaan van een hoogte van circa 16 meter boven het wateroppervlak van het Pannerdensch kanaal. Het realiseren in de uiterwaarden aan de kant van Lingewaard, dicht bij het voorgenomen A15 tracé, van windmolens met een voorlopige tip hoogte van circa 200 meter, strookt dus volledig niet met de uitgangspunten van de aanleg van het tracé. Alle toezeggingen ten spijt van RWS om de brug niet te laten opvallen worden daarmee volkomen genegeerd c.q. overboord gegooid.

4. Geluid.

De vergunningverlening voor de oprichting van beide windmolens is gepland, volgens de presentatie aan Loo, eind 2019. De vergunningverlening en een eventuele bouw worden daarmee eerder gerealiseerd dan de afronding van de aanbesteding en aanvang van de werkzaamheden van de doortrekking van de A15. Voor de A15 zijn uitgebreide modellen doorgerekend wat betreft o.a. de geluidsbelasting voor de omwonenden. In deze modellen is het geluid dat de windmolens genereren dus niet meegenomen. De windmolens produceren geluid en dit geluid versterkt het geluid afkomstig van een operationele A15. Naast de directe versterking van het geluid zal de vorm van de brug ook zorgen voor een weerkaatsing van het geluid. De mate van weerkaatsing is afhankelijk van de vorm van de brug en deze is nog niet bekend aan het einde 2019. De aanbesteding voor de A15 neemt nog het gehele jaar 2019 in beslag. Ergo:

- Calculaties met betrekking van de geluidsbelasting van de windmolens kunnen pas berekend worden in modellen op het moment waarop de vorm van de brug en de toegepaste materialen bekend zijn. In 2019 kan derhalve geen vergunning verleend worden voor de oprichting van windmolens.
- De initiatiefnemers van windpark Caprice en de Gemeente Lingewaard moeten RWS informeren over hun voornemen. RWS (en daarmee Royal Haskoning DHV die hier onder ander de calculaties voor verzorgd) moet dan op basis hiervan de bestaande geluidsbelasting berekeningen herzien. Zodat de cumulatieve geluidsbelasting op basis van deze nieuwe informatie wordt berekend. Omdat voor de eventuele doortrekking van de A15, de calculaties herzien moeten worden en de aanbestedingsdocumenten op dit vlak waarschijnlijk aangepast moeten worden, moeten de ingeschreven bouwcombinaties hierover worden geïnformeerd.
- De wind in dit gedeelte van Nederland is overwegend zuid-westelijk. Dit betekent dat Loo een significante geluidsbelasting gaat ervaren door plaatsing van windmolens aan de westelijke zijde van de grens tussen de gemeente Lingewaard en Duiven. De windmolens worden gerealiseerd in de uiterwaarden van het Pannerdensch Kanaal. Geluid draagt over water, zoals het Pannerdensch Kanaal en de aanwezige wielen/waaier in de uiterwaarden aan de Loose kant, veel verder dan over een bebouwde/begroeide omgeving. Dit betekent voor Loo naast de geluidsbelasting van de doortrekking van de A15 een aanvullende geluidsbron. Dit is voor bewoners van Loo niet acceptabel.

5. Slagschaduw.

De slagschaduw van de windmolens is dermate groot dat woningen in Loo hierdoor getroffen worden. Er is sprake van overlast van slagschaduw bij 200 meter. De overlast bij een slagschaduw van molens bijvoorbeeld met een hoogte van 240 meter is op dit moment niet bekend. Maar bij een dergelijke hoogte zullen meer huizen/objecten aan de oostelijke oever van het Pannerdensch Kanaal overlast ondervinden. Ook voor recreanten (wandelaars, fietsers, zwemmers, vissers enz.) zal deze slagschaduw een hinderlijke overlast veroorzaken.

6. Visuele overlast.

Door de enorme hoogte zal de visuele hinder van de voorgenomen windturbines groot zijn. Naast de omwonenden zullen ook vele recreanten vanuit de verre omgeving hier serieuze hinder van ondervinden. Voor wandelaars, fietsers, zwemmers, vissers enz. zal de positieve beleving van het nu nog fraaie en rustige natuurgebied sterk afnemen.

7. Compensatie voor overlast.

Tijdens de presentatie in Loo is gesteld dat de plaatsing van windmolens zeker zal leiden voor overlast voor de bewoners wat betreft o.a. geluid, slagschaduw, visuele hinder etc. Er is toen gesteld dat windpark Caprice overweegt een potje te realiseren per opgewekte hoeveelheid MW, met als doel hiermee voorzieningen te realiseren voor de bewoners in het kader van verbetering van leefbaarheid. Tijdens de presentatie is aangegeven dat ook Loo in aanmerking komt voor een substantiële bijdrage vanuit deze pot. Uiteraard is dit een positieve en welkome bijkomstigheid. Desondanks hechten wij er echter aan om duidelijk aan te geven dat wij aantasting van ons woon- en leefgebied door de voorgenomen windturbines zeer ongewenst vinden en absoluut wensen te voorkomen.

8. Waardedaling

Het realiseren van windmolens heeft als gevolg een waardedaling van huizen in de direct omgeving, huizen die overlast ervaren door een nieuwe continue geluidsbron en slagschaduw van de wieken. Bij

een eventuele plaatsing op de voorgenomen locatie is de gemeente Lingewaard verantwoordelijk en zal huis-object eigenaren moeten compenseren voor de waardedaling. Dit betreft dus niet alléén objecten binnen de gemeente grens van Lingewaard.

9. Het LOP (Landschapsontwikkelingsplan Lingewaard)

In het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) is het landschapsbeleid voor het buitengebied van de gemeente Lingewaard vastgelegd. "Hoe om te gaan met het spanningsveld tussen de sterke verstedelijking (met name het westelijke deel van de gemeente) enerzijds en het behoud van de historische karakteristiek en landschappelijke kwaliteit anderzijds, wordt gezien als de centrale opgave in de landschapsvisie." (Royal Haskoning DHV, Rapport Windenergie Lingewaard, 2017)

De grootste bedreigingen volgens het LOP zijn:

- Toenemende verkeersdruk, met name op de rivierdijken, zet de beleving en herkenbaarheid van cultuurhistorisch waardevolle elementen en patronen onder druk;
- Verrommeling en vervlakking van het landschap.
- Om deze bedreigingen het hoofd te bieden is een landschapsvisie opgesteld. Deze is gericht op het actief tegengaan van de landschappelijke tweedeling die in de gemeente dreigt te ontstaan. Deze tweedeling ontstaat door de toenemende verstedelijking in het noordwesten en de natuurontwikkeling in het zuidoosten. Daarnaast wordt ingezet op versterking van de landschappelijke hoofdstructuur door vergroting van de landschappelijke verschillen tussen kommen, oeverwallen en uiterwaarden. Om de herkenbaarheid, beleefbaarheid en functionaliteit van historische elementen en patronen in het landschap te herstellen en vergroten zijn concrete projecten nodig. Versterking van het natuurnetwerk verdient bijzondere aandacht, met name het behoud van bestaande natuurwaarden en de ontwikkeling van nieuwe natuur buiten het Nederlands Natuurnetwerk.

Het mag duidelijk zijn dat plaatsing van het windpark Caprice in de uiterwaarden de hierboven genoemde bedreigingen zeer zal versterken en daarom dus zeer ongewenst is.

10. Plaatsen van windmolens op industrie terrein of Glastuinbouw gebied Next Garden

Als advies voor de gemeente vanuit het rapport Royal Haskoning DHV wordt aangegeven:

- Het tuinbouwgebied Next Garden omvat de glastuinbouwlocatie Bergerden, het agro-gerelateerde bedrijventerrein Agropark en het herstructureringsgebied Huissen-Angerden. Voor Next Garden is vanuit een gebiedsproces met inbreng van tuinders, ondernemers(organisaties), kennisinstellingen en overheden een marktpropositie opgesteld. Eén van gekozen speerpunten is een duurzame energiemix als basis voor emissievrije teelt. Om dit te concretiseren wordt ingezet op de ontwikkeling van duurzame energiebronnen in het gebied. Voorbeelden zijn de biovergistingsinstallatie van Groen Gas Gelderland die op dit moment op Bergerden wordt gebouwd en de realisatie van een drijvend zonnepark op de gietwaterplas van Bergerden.
- Aansluiting van het gebied op de warmtenetten van Arnhem en Nijmegen is in onderzoek. Windenergie kan een belangrijk onderdeel zijn van een duurzame energiemix in Next Garden op weg naar emissievrije teelt op gebiedsniveau. Ruimtelijke samenhang en het komen tot een directe link tussen opwekking en verbruik van energie zijn hierin belangrijke aandachtspunten. Next Garden en Bergerden zijn hiervoor zeer logisch en reeds eerder benoemd.

Zie hierbij de onderstaande aanbevelingen uit het onderzoeksplan van Royal Haskoning DHV specifiek ontwikkeld voor de gemeente Lingewaard:

- Windenergie is onderdeel van de duurzame energiemix van Next Garden;
- Vanuit provinciaal beleid komt de voorkeur om windenergie te combineren met infrastructuur, bedrijventerreinen of intensieve landbouw (inclusief glastuinbouw);
- Vanuit provinciaal en gemeentelijk beleid komt de voorkeur om windenergie te combineren met glastuinbouw (provinciaal en gemeentelijk beleid), dit past ook in de visie van Next Garden (glastuinbouw) om windenergie onderdeel te laten zijn van de energiemix;
- Volgens provinciaal beleid bestaat een windpark uit minstens drie turbines. Vanuit landschappelijk oogpunt hebben solitaire turbines niet de voorkeur, omdat deze eerder zorgen voor verrommeling van het landschap;

- Bij windparken gaat de voorkeur uit naar een lijnopstelling, omdat dit beter in het landschap in te passen is;
- Windturbines plaatsen in het open komgebied langs de A15 heeft geen voorkeur bij de Gemeenteraad van Lingewaard. Deze locatie komt alleen in aanmerking als er geen andere locaties mogelijk zijn;
- Windenergie is (waarschijnlijk) niet nodig om de duurzame-energie doelen van gemeente Lingewaard te halen, maar is een extra inspanning.

11. Natura2000 en stiltegebied uiterwaarden Loo, Angeren, Doornenburg

De vogelbescherming heeft richtlijnen ontwikkeld voor de plaatsing van windmolens in Nederland in combinatie bij natuur gebieden. Vogelbescherming vindt dat windmolens uit voorzorg niet geplaatst mogen worden in de belangrijkste vogelgebieden en hun directe omgeving. Het gaat daarbij onder andere om locaties op belangrijke migratieroutes, Natura2000-gebieden, weidevogelgebieden en alle andere belangrijke vogelgebieden (Important Bird Areas). In de overgebleven gebieden zouden windmolens geplaatst kunnen worden, mits er geen belangrijke negatieve effecten op vogelpopulaties te verwachten zijn.

Op de nationale windmolenrisico kaart voor vogels (onderzoek door de vogelbescherming, uitgevoerd door Alten Wymenga, 2009 SOVON Vogelonderzoek Nederland/Altenburg & Wymenga) zijn de risico gebieden voor schade door windmolens duidelijk aangegeven.

Hierbij is ook het beoogde gebied in Loo, de Angerense polder (incl. Scherpekamp) aangegeven als zeer kwetsbaar m.b.t. foerage gebied en verstoring van trekvogels en verstoring van weide vogels.

Resumé

Dorpsraad Loo met de bewoners van Loo werken samen hard aan het leefbaar houden van het dorp Loo en het aantrekkelijk houden van de fraaie omgeving en waar mogelijk verbeteringen door te voeren. Uitvoering van dit voorgenomen besluit zal een erg negatieve invloed hebben op leefbaarheid in het dorp Loo en haar fraaie omgeving en daarnaast ook op de bereidheid om zaken op te pakken ter instandhouding en verbetering hiervan.

Dorpsraad Loo en bewoners van Loo hopen, dat de Gemeente Lingewaard, het voornemen om de goedkeuring te verlenen aan het Caprice windpark in heroverweging wil nemen, rekening houdend met bovenstaande zienswijze en geen goedkeuring zal verlenen.

We zien uw reactie op onze zienswijze met veel belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Dorpsbelangen Loo, handelend onder de naam:
Dorpsraad Loo

J. Rasing, voorzitter Dorpsraad Loo

Stichting Bewoners Overleg Groessen onderschrijft deze zienswijze van Dorpsraad Loo.
Contact persoon B.O.G.: Hr F. Jongen, secretaris B.O.G. email: fjongen@live.nl